

8. Про акціонерні товариства [Електронний ресурс] : Закон України від 17.09.2008 р. № 514 - IV / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.
9. Про Національний банк України [Електронний ресурс] : Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14/>.
10. Про порядок ведення банками реєстраційної кодифікації відокремлених підрозділів і банкоматів [Електронний ресурс] : Постанова, Положення від 18.06.2002 № 221 / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0561-02>.
11. Про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів [Електронний ресурс] : Постанова, Положення від 08.09.2011 № 306 / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0906-01>.
12. Шиндер О. Інституційна структура банківської системи регіону / О. Шиндер // Трансформативні перетворення в контексті глобальних змін : збірник наукових праць за матеріалами II міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., (Полтава, 25–26 березня 2010 р.). – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2010. – С. 171–173.

Гасий Е. В.

Полтавский университет экономики и торговли

ОСОБЕННОСТИ ТРАНСФОРМАЦИИ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ УКРАИНЫ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

Резюме

В статье исследованы особенности региональной трансформации роли Национального банка Украины. Предложено авторское видение современной структуры региональной банковской системы в контексте вызовов современности. Даны предложения по совершенствованию институциональной структуры региональной банковской системы.

Ключевые слова: банк, Национальный банк Украины, региональная банковская система, структура, трансформация.

Hasii O. V.

Poltava University of Economics and Trade

TRANSFORMATION OF THE BANKING SYSTEM OF UKRAINE: REGIONAL ASPECT

Summary

The features of regional transformation of the role of the National Bank of Ukraine are studied. The author's vision of the modern structure of the regional banking system in the context of today's requirements is proposed. The proposals for improving the institutional framework of the regional banking system are presented.

Key words: bank, National Bank of Ukraine, regional banking system, structure, transformation.

УДК 336.71:336.73:330.131.7

Голик М. М.

Чернівецький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету

СИСТЕМНІ РИЗИКИ У СФЕРІ ФІНАНСОВОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА В УКРАЇНІ: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

У статті розглянуто сучасні теоретичні підходи до розуміння сутності системного ризику. Запропоновано і теоретично обґрунтовано авторське трактування категорії «системний ризик у діяльності фінансових посередників». Узагальнено ознаки системних ризиків, що негативно впливають на діяльність банківських та небанківських фінансових установ. Визначено шляхи подолання системних дисбалансів у сфері фінансового посередництва в Україні.

Ключові слова: системний ризик, сфера фінансового посередництва, фінансовий посередник, банківська установа, небанківська фінансова установа.

Постановка проблеми. На тлі кризових явищ, що нині мають місце у світовій фінансовій системі, значна увага наукової спільноти присвячена пошуку шляхів мінімізації ризиків у всіх сферах економічної діяльності. При цьому одним із першочергових завдань у досягненні зазначеного є вивчення та запобігання саме системним ризикам, що мають вирішальний вплив на фінансову стабільність, оскільки ідентифікація та управління системними ризиками є запорукою

поступального розвитку у фінансовому секторі економіки країни.

Україна також не є винятком. Особливо гостро системні проблеми впливають на сферу фінансового посередництва (зокрема, його суб'єктів – банків та небанківських фінансових установ) як високо ризикового виду економічної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Своєю чергою питання, присвячені дослідженню впливу системних ризиків на сферу фінансової послуг,

зокрема фінансового посередництва, висвітлювалися у працях таких зарубіжних науковців: Ф. Аллен, Дж. Вілсон, Дж. Годдард, Е. Карлетті, Л. Паріджі, Дж. Рочет, Дж. Тірол, Дж. Трічет, К. Фрейксас та інші. Акцент на необхідності дослідження системних ризиків у сфері фінансового посередництва перебуває в колі наукових інтересів таких вітчизняних науковців: Л. Бригінської, Ю. Заруби, В. Рісіна, Л. Сисоєвої, Н. Сушко, В. Чемерис та інших.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми. Однак попри вагомий науковий доробок учених щодо обраної проблематики, залишаються лише фрагментарно висвітленими питання, присвячені вивченню системних ризиків у сфері фінансового посередництва в Україні. З огляду на це, об'єктивно доцільним є узагальнення ознак системних ризиків, що здійснюють найбільший вплив на діяльність фінансових посередників (банків та небанківських фінансових установ) та шляхи їх подолання. Усе вище наведене й зумовило наукову та практичну актуальність обраної теми дослідження.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є узагальнення сутності та ознак системних ризиків, що впливають на функціонування банківських та небанківських фінансових установ як фінансових посередників в Україні, а також визначення шляхів їх подолання. Зазначене дозволить оперативню і своєчасно виявляти порушення, що виникають через вплив системних ризиків на діяльність фінансових посередників та прийняти відповідні превентивні заходи щодо їх запобігання та нейтралізації в довгостроковому періоді.

Виклад основного матеріалу. Найважливіша проблема впливу системних ризиків на сферу фінансового посередництва в Україні вимагає вдосконалення чинної системи нагляду та фінансово-економічного регулювання на загальнодержавному рівні з огляду на протікання масштабних євроінтеграційних процесів у країні. На сьогодні істотне значення набуває питання глибинного висвітлення сутності поняття «системний ризик» як економічної категорії. Враховуючи перманентний моніторинг виконання поставлених перед керівництвом держави фінансових завдань членами Європейської спільноти, аналіз системних ризиків на діяльність фінансових посередників повинен чітко висвітлювати ознаки їх впливу та структурні зміни, що виникають при цьому.

Аналіз економічної наукової літератури дозволяє стверджувати про брак єдиного однозначного трактування поняття «системний ризик», що здебільшого зумовлено фрагментарністю досліджень із такої проблематики.

Так, перші дослідження сутності системного ризику зустрічаються у працях зарубіжних дослідників ще на початку ХХІ століття. Проте більш детальне вивчення досліджуваного поняття розгорнулося в період кризових явищ у світовій економіці 2007–2009 років. Так, значна кількість зарубіжних науковців під системним ризиком розуміє ситуацію, що викликає істотну волатильність цін на активи, значне зниження корпоративної ліквідності, потенційні банкрутства і втрати ефективності [1; 2].

У вітчизняних законодавчих документах системний ризик розглядають як ризик виникнення збитків у інших учасників клірингу внаслідок неможливості виконання ними своїх зобов'язань у зв'язку з невиконанням (несвоєчасним виконанням) зобов'язань одним учасником унаслідок реалізації в

нього кредитного ризику або ризику ліквідності, що може призвести до неможливості завершення всіх розрахунків [3]. Узагальнюючи, зауважимо, що з правового погляду, системний ризик є ризиком, за якого неспроможність виконання зобов'язань одного з учасників фінансової діяльності, може призвести до краху інших стабільно функціонуючих учасників фінансової діяльності.

Цікавого твердження щодо змісту системного ризику як «...вірогідності виникнення ситуації, яка може негативно вплинути, ускладнити або унеможливити реалізацію системою певних цілей при зміні умов її діяльності» дотримуються вітчизняні науковці В. Чемерис та Ю. Заруба [4, с. 43]. При цьому у своєму дослідженні вчені наголошують лише на таких змінах умов діяльності (функціональність та стійкість системи), що не призводять до руйнації системи. Відзначимо, що за сучасних умов затяжного депресивного стану вітчизняної економіки, що характеризується застоєм діяльності значної кількості суб'єктів господарювання, зазначене твердження багато в чому є суперечливим, та, крім цього, на нашу думку, не дозволяє узагальнено представити багатогранність явища системного ризику.

Вважаємо, що більш повним є трактування системного ризику В. Рісіним, який розглядає його як «...ймовірність настання системних подій несприятливого характеру, викликаних екзогенними чи ендогенними шоками, які спричиняють нестабільність фінансового ринку та можуть призвести до неплатоспроможності значної кількості взаємозалежних фінансових посередників» [5], оскільки таке визначення повною мірою дозволяє відобразити ключові риси і принципи властивості системного ризику на діяльність суб'єктів економічної діяльності.

Враховуючи вищенаведені підходи до тлумачення системного ризику, запропонуємо власне бачення поняття «системний ризик» саме в діяльності фінансових посередників як вірогідності настання значних системних невизначеностей, що негативним чином впливають на діяльність суб'єктів фінансового посередництва (банківських та небанківських фінансових установ).

Аналіз наукових праць із обраної проблематики дає підстави стверджувати про те, що здебільшого в полі зору зарубіжних та вітчизняних учених лежать прояви системних ризиків саме в діяльності банківських установ як ключових фінансових посередників у економіці країни [5; 6; 7; 8]. При цьому практично не розглянуто їх вплив на небанківські фінансові установи, які також належать до суб'єктів фінансового посередництва.

З огляду на те, що об'єктом нашого дослідження є сфера фінансового посередництва, надалі зосередимося на ознаках системних ризиків, що здійснюють найбільший вплив як на діяльність як банківських, так і небанківських фінансових установ.

Відзначимо, що ключовими ознаками системних ризиків, що негативно впливають на діяльність банківських установ, є:

- зменшення попиту на банківські кредитні ресурси в умовах низької економічної активності та високих відсоткових ставок за користування грошовими коштами (у 2015 році порівняно з 2014 роком обсяг наданих кредитних ресурсів знизився на 3,9 млрд грн) [9];

- погіршення фінансового стану позичальників та їхньої кредитоспроможності як наслідок збиткової діяльності чи зменшення доходності;

– збільшення частки неякісних активів, що зумовлює посилення вимог із боку банків до позичальників за всіма видами кредитів (у 2015 році характерним було стрімке збільшення частки проблемної заборгованості в кредитному портфелі банків внаслідок економіко-політичної нестабільності в країні, зокрема завдяки девальвації національної валюти. Станом на 01.01.2015 року обсяг проблемної заборгованості щодо 2014 року збільшився майже на 200% та склав 135,9 млрд грн упродовж року, а станом на 01.01.2016 рік проблемна заборгованість зросла до 213,3 млрд грн);

– звуження ресурсної бази вітчизняних банків через обмежений доступ до зовнішніх фінансових ринків, суттєві обсяги виплат за зовнішніми зобов'язаннями та значний вплив депозитних вкладів із банків;

– зниження обсягів кредитування як юридичних осіб, так і фізичних осіб (за 2015 рік обсяг наданих кредитів упродовж року зменшився на 41,4 млрд грн, або на 14,5%) [10, с. 903];

– недостатні розміри власного та регулятивного капіталу банків зумовили погіршення якості кредитів та інших активів.

Цілком зрозуміло, що вищенаведені системні ризики, які негативно впливають на банківський сектор України, є невичерпними. Зважаючи на посилення інформаційних процесів у всіх сферах суспільного життя, зокрема й сфері економічної діяльності, варто відзначити також і про ризики інформаційного характеру, а саме впливу асиметрії інформації на банківську систему, що створює підґрунтя для несприятливого вибору, сутність якого полягає в тому, що суб'єкти банківської системи не в змозі розрізнити хороші та погані (проблемні) активи, що призводить до призупинення кредитного процесу, а також і до згорання активності учасників ринку банківських послуг.

Результатом впливу наведених системних дисбалансів на банківський сектор стало погіршення якості кредитних портфелів вітчизняних банківських установ, що обумовило потребу «очищення» банківської системи від неплатоспроможних учасників та потребувало додаткових вливань капіталу у вітчизняні банки для створення ними значних резервів під активні операції з метою підвищення ефективності його використання. Ситуацію з проблемними балансами банків також ускладнила й відсутність ефективних систем захисту прав кредиторів та споживачів насамперед гарантій прав власності.

Щодо системи небанківських фінансових установ в Україні, то на сьогодні характерним є її низька капіталізація, обумовлена насамперед нестабільністю умов ведення господарської діяльності, незахищеністю права власності та низьким рівнем корпоративного управління [11, с. 22].

Найхарактернішими ознаками системних ризиків, що негативно впливають на діяльність учасників небанківського фінансового сектору в Україні, є:

– масовий відтік іноземного капіталу з небанківського фінансового сектору України;

– існування небанківських фінансових установ, які фактично не здійснюють фінансове посередництво на ринку фінансових послуг;

– відсутність гарантій прав захисту інтересів інвесторів на ринку небанківських фінансових послуг;

– неефективне податкове законодавство (наприклад, потрібне оподаткування інвестиційних доходів суб'єктів ринку спільного інвестування);

– низька ефективність нагляду за небанківськими фінансовими установами, що унеможливує вчасне проведення процесу попередження розвитку ризиків системного характеру;

– низький рівень стандартів управління платоспроможністю та ліквідністю небанківських фінансових установ;

– брак проведення первинних публічних розміщень акцій (ІРО) українських компаній на національних та закордонних біржах, зокрема завдяки нестачі належної інфраструктури фондового ринку;

– обмежена кількість фінансових інструментів, зокрема інструментів хеджування ризиків;

– брак ефективних інструментів виведення з ринку проблемних небанківських фінансових установ;

– низька ефективність державного регулювання та нагляду на ринку небанківських фінансових установ в умовах зростання загального обсягу їхніх активів (у 2015 році загальний обсяг активів набанківських фінансових установ мав тенденцію до зростання, а саме на 10,1% (або на 15 млрд грн) та склали 8,2% ВВП України) [12];

– зменшення обсягу торгів на вітчизняних біржах (упродовж січня-грудня 2015 року обсяг торгів з цінними паперами становив 290,77 млрд грн, що на 53,08% менше порівняно з 2014 роком (619,70 млрд грн) [9];

– зменшення частки страхових компаній у структурі небанківського фінансового сектору (протягом 2015 року кількість страховиків зменшилася на 21 або 5% порівняно з 2014 роком при цьому загальний обсяг їх активів зменшився на 13,6% або 9,5 млрд грн і склав 60,7 млрд грн [13].

До вищенаведених системних ризиків, що здійснюють негативний вплив на діяльність небанківських фінансових установ в Україні, також слід віднести такі: «звільнення» значної частки небанківських фінансових установ від активів у разі настання стресових ситуацій. Зрозуміло, що за умов зростання операцій щодо продажу значених активів, ціни на них на ринку знижуються. Це може призвести не лише до ускладнення здійснення торгів на ринку, проте й до погіршення доступу до ресурсів для інших суб'єктів фінансового посередництва.

Вважаємо, що перераховані вище системні ризики призвели до поглиблення недовіри до ринку фінансових послуг України загалом. На разі об'єктивної необхідності набуває питання негайного оздоровлення суб'єктів банківського сектору, поліпшення якості державного регулювання ринку небанківських фінансових послуг та підвищення довіри громадян до фінансових установ загалом.

З цією метою вбачаємо за доцільне запропонувати шляхи подолання системних дисбалансів у сфері фінансового посередництва України, а саме:

1. Створення макропруденціальної системи нагляду за фінансовими установами, зокрема в частині оперативної взаємодії наявних регуляторів–Національного банку України, Національної комісії, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг України та Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

2. Створення системи індикаторів раннього попередження системних криз на основі розробки системи вимірювання та оцінювання системних ризиків із метою диверсифікації фінансового тягара фінансових посередників та уряду країни.

3. Підвищення потенціалу сфери фінансового посередництва в Україні з метою мобілізації більшого обсягу грошових потоків завдяки заходам із розширення і поглиблення внутрішніх ринків капіталу.

4. Впровадження спеціалізованих інструментів управління системними ризиками у сфері фінансового посередництва в Україні.

5. Посилення нагляду та регулювання за небанківськими фінансовими установами, які сприяють виникненню системних ризиків через так звані «тіньові банки», що є установами, які здійснюються аналогічну діяльність банківській діяльності, проте за менш жорсткіших вимог регулювання (наприклад, хедж-фонди).

6. Посилення вимог щодо розкриття інформації банківськими та небанківськими фінансовими установами, що дозволить оперативніше оцінити наростання системних ризиків у сфері фінансового посередництва.

7. Підвищення прозорості та стабільності суб'єктів фінансового посередництва в Україні завдяки вдосконаленню вимог щодо рівня їх корпоративного управління та соціальної відповідальності.

8. Захист інтересів споживачів фінансових послуг та відновлення довіри до банківських та небанківських фінансових установ.

9. Відновлення кредитування національної економіки завдяки стимулюванню накопичення джерел та обсягів довгострокових фінансових ресурсів.

Вважаємо, що реалізація зазначених шляхів подолання системних дисбалансів у сфері фінансового посередництва України сприятиме підвищенню стійкості її суб'єктів до системних кри-

зових проявів, сприятиме забезпеченню їхньої фінансової стабільності та відновленню цілісності національної економіки загалом.

Висновки. Отже, існування кризових явищ, що охопили фінансовий сектор національної економіки, було значним поштовхом щодо дослідження проблем прояву системних ризиків у сфері фінансового посередництва. За результатами цього дослідження висвітлено теоретичні основи, що можуть бути використані для подальшого дослідження системних ризиків у сфері фінансового посередництва в Україні. Зокрема, запропоновано власне бачення поняття «системний ризик» у діяльності фінансових посередників як вірогідності настання значних системних невизначеностей, що негативно впливатимуть на діяльність суб'єктів фінансового посередництва (банківських та небанківських фінансових установ); виділено ознаки системних проблем у банківському та небанківському фінансовому секторі України; запропоновано шляхи подолання системних дисбалансів у сфері фінансового посередництва в Україні.

Подальші дослідження визначеної проблематики мають проводитися в контексті вдосконалення методології визначення та оцінювання системних ризиків у сфері фінансового посередництва, після чого доцільним буде здійснити розробку інституційних механізмів, що сприятимуть зростанню довіри до діяльності банківських та небанківських фінансових установ із боку населення. Зазначені механізми повинні враховувати вимоги та стандарти, які випливають з умов Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом та заходи, які випливають із завдань Стратегії сталого розвитку «Україна-2020».

Список використаних джерел:

1. Kupiec P. Assessing Systemic Risk Exposure from Banks and GSEs Under Alternative Approaches to Capital Regulation [Electronic resource] / P. Kupiec, D. Nickerson // REAL EST. FIN. & ECON. – 123 (2004). – Available at.
2. Trichet J. Systemic Risk [Electronic resource] / J. Trichet // Clare College, University of Cambridge. – 10 December 2009. – Available at : <http://www.bis.org/review/r091217b.pdf>.
3. Про затвердження Положення щодо пруденційних нормативів професійної діяльності на фондовому ринку та вимог до системи управління ризиками : рішення від 01.10.2015 р. № 1597 [Електронний ресурс] / Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/ru/z1311-15>.
4. Чемерис В. Системний ризик у діяльності фінансового сектору : передумови, джерела та фактори [Текст] / В. Чемерис, Ю. Заруба // ВІСНИК НБУ. – № 9. – 2012. – С. 42-45.
5. Рисін В. Системний ризик банківського сектора : сутність, форми та чинники [Електронний ресурс] / В. Рисін. – Ефективна економіка. – № 4. – 2010. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=184>.
6. Сушко Н. Сутність та чинники формування системних ризиків банківської діяльності [Текст] / Н. Сушко, Л. Бригінська // Науковий вісник Херсонського державного університету. – Вип. 16. – Ч. 4. – 2016. – С. 132-136.
7. Rochet J. Interbank lending and systemic risk [Electronic resource] / J. Rochet, J. Tirole // Journal of Money, Credit and Banking. – 28(4). – P. 733-762. – Available at : <http://www.jstor.org/stable/2077918>.
8. Freixas X. Systemic risk, interbank relations and liquidity provision by the central bank [Electronic resource] / X. Freixas, L. Parigi, J. Rochet // Journal of Money, Credit and Banking. – Blackwell Publishing. – Vol. 32(3). – P. 611-638. – 2000. – Available at : http://www.dnb.nl/binaries/sr047_tcm46-146825.pdf.
9. Показники фінансового ринку [Електронний ресурс] / Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/control/uk/allinfo>.
10. Яременко О. Проблемні кредити банків : визначення сутності та тенденції їх розвитку в умовах банківської кризи [Електронний ресурс] / О. Яременко, О. Костилюва // Глобальні та національні проблеми економіки. – Миколаїв, Вид. МНУ імені В. Сухомлинського. – 2016. – Вип. 10. – С. 900-905. – Режим доступу : <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/187.pdf>.
11. Сисоева Л. Передумови розвитку наглядових підходів до регулювання системних ризиків у фінансовій сфері [Текст] / Л. Сисоева, А. Буряк // Економічний часопис – XXI. – № 1 – 2(2). – 2014. – С. 20-23.
12. План діяльності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, на плановий та два бюджетні періоди, що настають за плановим (2017 – 2019 роки) [Електронний ресурс] / Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. – Режим доступу : [https://nfp.gov.ua/files/DepFinMon/Strategy/План_діяльності_Нацкомфінпослуг_\(2017-2019_роки\).doc](https://nfp.gov.ua/files/DepFinMon/Strategy/План_діяльності_Нацкомфінпослуг_(2017-2019_роки).doc).
13. НКЦПФР повідомляє про результати роботи ринку цінних паперів у 2015 році [Електронний ресурс] / Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. – Режим доступу : http://www.nssmc.gov.ua/press/news/nkcprf_povidomyaeh_pro_rezultati_roboti_rinku_cinnikh_paperv_u_2015_roci.
14. Allen F. Systemic Risk and Macroprudential Regulation [Electronic resource] / F. Allen, E. Carletti. – University of Pennsylvania. – Available at : <http://www.iea-world.com/docs/1043.pdf>.
15. Goddard J. The Financial Crisis in Europe: Evolution, Policy Responses and Lessons for the Future [Electronic resource] / J. Goddard, P. Molyneux, J. Wilson // University of Wales System. – 5 June 2009. – Available at : <http://ssrn.com/abstract=1414935>.

Голик М. М.

Черновицкий торгово-экономический институт
Киевского национального торгово-экономического университета

СИСТЕМНЫЕ РИСКИ В СФЕРЕ ФИНАНСОВОГО ПОСРЕДНИЧЕСТВА И ПУТИ ИХ ПРЕОДОЛЕНИЯ

Резюме

В статье рассмотрены современные теоретические подходы к пониманию сущности системного риска. Предложена и теоретически обоснована авторская трактовка категории «системный риск в деятельности финансовых посредников». Обобщены признаки системных рисков, которые негативно влияют на деятельность банковских и небанковских финансовых учреждений. Определены пути преодоления системных дисбалансов в сфере финансового посредничества в Украине.

Ключевые слова: системный риск, сфера финансового посредничества, финансовый посредник, банковское учреждение, небанковское финансовое учреждение.

Holyk M. M.

Chernivtsi Institute of Trade and Economics,
Kyiv National University of Trade and Economics

SYSTEMIC RISKS IN THE SPHERE OF FINANCIAL INTERMEDIATION IN UKRAINE AND WAYS OF OVERCOMING THEM

Summary

In the article, the modern theoretical approaches to understanding the nature of systemic risk are considered. The author's interpretation of the category of "systemic risk in the functioning of financial intermediaries" is suggested and theoretically grounded. The features of systemic risks affecting the functioning of banking and non-bank financial institutions are generalized. The ways of overcoming of systemic imbalances in the sphere of financial intermediation in Ukraine are determined.

Key words: systemic risk, sphere of financial intermediation, financial intermediary, banking institution, non-bank financial institution.

УДК 338.23:336.74(477)

Івахненко І. С.

Зикова С. І.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФЛЯЦІЙНОГО ТАРГЕТУВАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНОГО МОНЕТАРНОГО РЕЖИМУ

У статті визначено ключові аспекти механізму практичного застосування інфляційного таргетування як режиму монетарної політики, відзначено основні макроекономічні передумови запровадження інфляційного таргетування, а також його головні переваги та недоліки для країн, що розвиваються.

Ключові слова: інфляційне таргетування, режим монетарної політики, фінансове домінування.

Постановка проблеми. У більшості країн світу відбувається поступовий перехід до реалізації монетарного режиму, спрямованого на досягнення цінової стабільності, а саме інфляційного таргетування. Вибір оптимального режиму монетарної політики є однією з головних умов ефективного застосування регулятивних інструментів Національним банком, оскільки від довіри до банківської системи і національної валюти вирішальною мірою залежить успішність усіх заходів державної економічної політики щодо подолання кризових явищ в економіці. Тому необхідність аналізу сучасних тенденцій у сфері таргетування інфляції, методик визначення інфляційних таргетів, процесу прийняття рішень, правових та інституційних питань, питань підзвітності центральних банків і їх комунікаційних стратегій набуває особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інфляційні процеси є досить актуальним напрямом наукових досліджень упродовж останніх десятиліть.

Багато видатних учених присвятили свої наукові праці цьому питанню, серед них: В. Базилевич, Л. Баластрик, М. Бункина, М. Савлук, А. Семенов, О. Чернявський та ін. Проблемам запровадження та реалізації інфляційного таргетування присвячено праці відомих зарубіжних учених: М. Кінга, Л. Лейдермана, Ф. Мишкіна, А. Роуза. Вагомий внесок у дослідження механізму інфляційного таргетування зробили вітчизняні науковці, а саме: Б. Адамик, С. О. Береславська, А. Гальчинський, В. Геєць, О. Дзюблюк, Т. Кричевська, В. Міщенко, С. Науменкова, О. Петрик, В. Стельмах, О. Щербакова та ін.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є аналіз підходів щодо суті таргетування інфляції як ефективного режиму грошово-кредитної політики.

Виклад основного матеріалу. Упродовж останніх трьох десятиліть багато економічно розвинутих країн та країн, що розвиваються, здійснило модернізацію принципів своєї грошово-кредитної політики. Важливість для глобальної економіки